

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **06.02.2026**

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

İstanbul, tüm bilimsel raporların ve uzman görüşlerinin açık biçimde ortaya koyduğu üzere, yaklaşan büyük bir depremin yüksek yıkım riski altında bulunan, ülkenin nüfus yoğunluğu açısından en büyük kentidir. 23 Nisan 2025'te Marmara Denizi'nde yaşanan sarsıntılar önemli bir uyarı düzeyindedir.

Yapılan bilimsel çalışmalar ve meslek odalarının verilerine göre, 2012'den bu yana riskli yapıların yalnızca %10'u dönüştürülebilmiş, milyonlarca yapı hâlen yıkılma tehdidiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Buna rağmen saray iktidarının yıllardır izlediği politikalar, deprem riskini azaltmak bir yana, bu riski sistematik biçimde büyötmektedir.

Bir yandan Kanal İstanbul gibi nüfus, yapılaşma ve rant baskısını artıran "çılgın projeler" ısrarla gündemde tutulmakta; İstanbul'un su kaynakları, tarım alanları ve ekolojik koridorları geri dönölmez biçimde tehdit edilmektedir. Diğer yandan imar afları, rezerv alan uygulamaları ve denetimsiz yapılaşma, milyonlarca yurttaşı doğrudan ölüm riskiyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi, İstanbul'da deprem riskinin azaltılması, bilimsel planlama ve kamusal hazırlık alanlarında fiilen görev yapan İstanbul Büyükşehir Belediyesi yöneticilerinden Mahir Polat (İBB Genel Sekreter Yardımcısı), Buğra Gökçe (İstanbul Planlama Ajansı Başkanı), Tayfun Kahraman ve Gürkan Akgün; İstanbul'un deprem hazırlığı, planlama ve risk azaltma çalışmalarında aktif sorumluluk üstlenmiş olmalarına rağmen görevlerinden el çekirilmiş, tutuklanmış ve bu durum kamusal afet hazırlığını ağır biçimde sekteye uğratmıştır.

Bir yandan milyonlarca İstanbullunun yaşadığı konut alanlarında kamusal bir deprem güvenliği politikası uygulanmazken, diğer yandan sanayi alanları için "taşınma",

“güvenli bölge”, “üretim sürekliliği” gibi başlıkların öncelikli gündem hâline gelmesi; iktidarın insan hayatından çok sermaye birikimini öncelediğini ortaya koymaktadır.

Bu tablo, iktidarın halkın can güvenliğine değil; sermayenin ve rant projelerinin çıkarlarına göre şekillendiğini göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, İstanbul’da yaşanabilecek büyük bir depremde izlediğiniz politikalara bağlı olarak yaşanacak can ve mal kayıplarının alınmayan önlemler nedeniyle siyasi ve idari sorumluluğunu bugünden kabul etmekte midir?
2. İstanbul’da beklenen büyük deprem için Bakanlığınızın son 10 yıl içinde fiilen hayata geçirdiği önlemler nelerdir? Bu süre zarfında kaç konut güçlendirilmiş veya yenilenmiştir? Bu çalışmaların ilçelere göre dağılımı nedir?
3. İstanbul İl Afet Risk Azaltma Planı (İRAP) kapsamında ilan edilen yüzlerce eylemden kaç tanesi gerçekten uygulanmıştır? Uygulanmayan eylemler için kimler sorumludur?
4. Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (UDSEP) kapsamında 2017 yılına kadar tamamlanması gereken bina envanteri çalışmaları, aradan geçen yıllara rağmen neden hâlâ yöntem bazında dahi netleştirilip sonuçlandırılmamıştır?
5. İmar affı ve yapı kayıt belgesi uygulamalarının, depremde can kaybını artıracığı yönündeki uyarılara rağmen bu politikalar neden sürdürülmüştür? Bu tercihin doğuracağı sonuçlara ilişkin Bakanlığınız bir sorumluluk üstlenmekte midir?
6. Mühendislik hizmeti almamış kaçak yapılara yasal güvence sağlayarak can kaybı riskini artıran imar aflarının anayasal düzeyde yasaklanmasına yönelik bir mevzuat çalışmanız bulunmakta mıdır?
7. İstanbul’da son imar affından yararlanan binaların deprem güvenliği açısından denetlenmesi ve riskli olduğu tespit edilenlerin tasfiyesi için somut bir takvim belirlenmiş midir?
8. Kanal İstanbul başta olmak üzere, İstanbul’un deprem riskini, nüfus yoğunluğunu ve su güvensizliğini artıracığı bilimsel raporlarla ortaya konmuş projelerde neden ısrar edilmektedir?
9. “Rezerv yapı alanı” düzenlemeleri kapsamında, İstanbul’un içme suyu havzalarının ve stratejik yeşil alanlarının yapılaşmaya açılmasının afet riskini artıracığı uyarıları neden dikkate alınmamaktadır?
10. İstanbul’da kentsel dönüşüm projelerinin neden deprem riskinin en yüksek olduğu bölgeler yerine ağırlıklı olarak rant değeri yüksek bölgelerde yoğunlaştığına dair bir inceleme yapılmış mıdır?
11. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde deprem riskini azaltmaya yönelik çalışan Mahir Polat ve Buğra Gökçe, Gürkan Akgün gibi yöneticilerin tutuklanmasının, yürütülen deprem hazırlık projelerine ve bilimsel planlama süreçlerine verdiği zarara ilişkin Bakanlığınızın bir değerlendirmesi var mıdır?
12. İktidarın, İstanbul’da deprem güvenliği konusunda yerel yönetimlerle iş birliği yapmak yerine, bu çalışmaları fiilen durma noktasına getiren müdahalelerde bulunmasının gerekçesi nedir?

13. Organize Sanayi Bölgeleri, büyük sermaye yatırımları ve üretim sürekliliği için özel planlar yapılırken, İstanbul halkının yaşadığı konut alanları için neden kamusal güvenlik politikaları uygulanmamaktadır?
14. Yapı denetim sisteminin ticari bir modelden arındırılarak, proje denetimi ile uygulama denetiminin birbirinden ayrıldığı, meslek odalarının sürece etkin katılımını sağlayan kamusal bir denetim modeline ne zaman geçilecektir?
15. Yapı üretimindeki hataları en aza indirmek amacıyla, "her şantiyeye bir şantiye şefi" ve bu şeflerin şantiyelerde "tam zamanlı" olarak çalışması zorunluluğu getirilecek midir?
16. İnşaat mühendisliğinde sadece diploma sahibi olmayı değil, bilgi ve deneyimi esas alan "Yetkin Mühendislik" sisteminin 3458 sayılı Kanun'da yapılacak değişiklikle yasal zemine kavuşturulması sağlanacak mıdır?
17. İnşaat mühendislerinin hukuki güvencesini sağlamak ve görevlerini ifa ederken sorumluluk risklerini dengelemek amacıyla "Mesleki Sorumluluk Sigortası" nın tüm proje müellifleri ve denetçiler için zorunlu hâle getirilmesi planlanmakta mıdır?
18. İstanbul'daki deprem toplanma ve geçici barınma alanlarının imara açılmasına son verilecek midir? Mevcut alanların su, enerji ve hijyen altyapısıyla donatılması için ayrılan bütçe ne kadardır?
19. Olası bir afet durumunda stratejik tahliye ve ikmal üsleri konumunda olan Atatürk Havalimanı, Haydarpaşa ve Sirkeci Garları altyapısının kullanıma hazır hâlde tutulması sağlanacak mıdır?
20. Birinci derece acil ulaşım yolları üzerindeki otopark uygulamaları sonlandırılarak, bu güzergâhların afet anında müdahale için daima açık tutulması sağlanacak mıdır?
21. Acil ulaşım yolları üzerindeki köprü, viyadük, üst geçit ve benzeri yapıların deprem performansları tespit edilmiş midir? Analiz ve güçlendirme planı bir programa bağlanmış mıdır?
22. Afet sonrası çevre ve halk sağlığını tehdit edebilecek kontrolsüz yıkıntı dökümlerini engellemek adına kapsamlı bir "Enkaz Yönetimi Eylem Planı" hazırlanmış mıdır?
23. Tüm yapıların deprem riskini içeren ve her yurttaşın erişimine açık olan merkezi bir "Dijital Yapı Veri Tabanı" veya "Bina Kimlik Sistemi" tüm İstanbul genelinde ne zaman hayata geçirilecektir?